En friares bref, däruti han söker sig en maka, och afmålar sin egen, och si...

1700-1829: 78 G b Br. Bref

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Ex: A

En
Friares Bref,
Däruti han söker sig
En Maka,
Och afmålar
Sin Egen,
Och
Sin tilkommande Bruds
Caracter.

Stockholm,
Tryckt hos Joh. A. Carlbohm, 1790.

Min Herre!

Jag betjenar mig af den Frihet, som Ni lämnar alla Edra Läsare, at skrifwa Er til, och uptäcka för Er mit åliggande. Jag wil det helt kort utsäga: jag skulle gärna wilja gifta mig, och bli lycklig i mit äktenskap, har ock redan länge haft detta ärende i tankarna; men huru kan jag skrida til et wal, då alla tilfällen åro mig betagne, at med Fruntimren plåga en sådan bekantskap, som måtte sätta mig i stånd, at anwända den därwid nödiga försiktighet och klokhet? Det är et stort fel i allmänna omgånget, at en Mansperson, som wil gå at fria, eller söka sig en Maka, har intet tilfälle at anställa behörig pröfning. Af en liten wacker Skrift (tryckt i St. 1790), om **Orsakerna til Misnöjda och Olyckliga Äktenskap**, hwilken jag nyligen med mycket nöje och werkelig eftertanka genomläsit, har jag fått skälig anledning, at i detta fall wara ännu warsammare. I synnerhet wil jag, enligt den 5:te punkten därstädes, genom en nogare kännedom af hwarandras qwaliteter, söka under Förlofnings-ståndet grunda en **waracktig och förnuftig kärlek** med min tilkommande Brud.

Emedan jag kan underhålla och föda en Hustru, så bliswa mig wål dageligen några föreslagne; men når jag wil lära känna dem, infinner sig stora swårigheter. För några weckor sedan undfick jag et Bref, hwaruti en wån berättade, at han til åfwentyrs för mig funnit et fullkomligen artigt Fruntimmer. Jag for straxt til honom, och min wån bød detta Fruntimmer jämte des Moder på en kopp Caffe. De kom; jag såg henne, hon war wål bildad. Men är wål en tid af två timmar tilräckelig nog, at anställa en så wigtig undersökning? Då man icke utan grund tadlar en wånskap, som blir fastståld genom två timmars omgånge, oagtadt wänner kunna bryta med hwarandra, når de wilja; så är det wisserligen långt obetänksammare, at på så korrt tid afsluta et oupplöseligt, ja det ömmaste och heligaste förbund.

Charlotta, så war denna Skönas namn, hon talade aldeles intet. Min wåns Husfru wille begynna et samtal, och sade derföre: Mamsell Charlotta, denne Herrn går at fria, war god och föreslå honom et beskedeligt Fruntimmer. Hon blef röd, och swarade: **dårtil skulle jag wål wara för ringa.** Widare hörde jag icke et ord, utom de wanliga complimenterne wid afskedstagandet. När de woro bortgångne, frågade mig min wån: **huru Charlotta behagade mig?** jag swarade: jag känner henne intet.

tet. — Hwad felar henne? hwad har Ni at tillägga henne? Jag känner henne intet. — Hwad åstundar Ni då af Er Brud? Jag wil lära känna hennes sinnelag. — Är hon icke wacker? Ja. — Är hon icke artig? Det wet jag intet. — Härpå försäkrade han mig, at hon ägde det bästa sinnelag i werlden. Jag swarade, at jag icke wore sinnad, at göra et sådant steg blott på en annans ord. Wi gingo dagen därpå til Charlotta; men så snart Caffe war drucket, gick hon utur rummet, och jag for hem. Då härtil kommer, at denne min wän har utwalt sig en Hustru, som gör honom mycket huskors; så tror jag hans insikt så mycket mindre.

I förrgår besökte jag den redelige wännen E***s, han lefwer i det förnöjdaste Äktenskap, och har en maka, som är så beskaffad, at jag med en dylik Fru skulle lefwa högst förnöjd. Bägge skämtade med mig angående någon Fästemö, som det allmänna ryktet, efter wanligheten i förtid, tilägnat mig. Men jag nyttjade denna lägenhet, at utskudda mit hela hjerta för dem bägge. Min Wän, sade jag til mannen, berätta mig, huru Ni har gjort, at Ni träffat et så godt wal? Min wän förklarade, at han warit bekant med sin Fru i fyra år för sin förändring. Han hade ofta warit i hennes hus, där man ansedt honom såsom en domestique: då

hade han sedt sin tilärnade Maka både i förnöjda och förtretliga omständigheter, hennes tankesätt hade blifwit honom bekant, och hade han lärt känna hela hennes sinnelag; derigenom wore han bewekt, at föredraga henne flere rika och sköna Fruntimmer. Denna berättelse stadfäste mig i mina tankar. Imedlertid sökte jag dock utforska af detta lyckliga äckta Paret, om de intet wißte något Fruntimmer, som skickade sig för mig; men bägge twå swarade, at, om de än kunde föreslå mig åtskilliga, så kunde de dock icke försäkra mig något wißt, jag måste sjelf utsöka mig en maka. Men hwem kommer i deßa omständigheter, at så länge förut få tilfälle at lära känna sin Brud och utforska des sinnelag? Jag kan intet ärnå denna lyckan, emedan jag allestädes, där en Flicka är, blir ansedd för en Friare, så snart jag besöker henne mer än en gång. Fördenskull wet jag intet bättre råd för mig, än at jag beskrifwer min Person, och tillika gör kunnigt, hwad jag fordrar af min tilkommande Hustru. Til detta ändamål tyckes mig at et Blad eller en Tidning af Min Herres priviligerade weckoskrift wore tilräckelig, at däruti låta införa följande Caracterer; så wida icke detta ämne synes för enfaldigt eller alfwarsamt, emot den profana och moderna smaken som wil däruti wara rådande. — Nu til min Person:

Jag

Jag är så skapad, at jag kan låta se mig; såsom Mansperson ser jag god nog ut, wäl wäxt och mera reslig än corpulent. Jag äger den vigeur, eller sinnens- och kropps-styrka, som en Man wid 30 à 40 års ålder, jag är frisk och sund, född af Föräldrar och Förfäder, som alla upnått en hög ålder. Jag har en Civil Syssla, som tilbringar mig ingen hög rang, men dock anseende och åra nog. Min inkomst belöper årligen emellan 5 à 600 Riksdaler, och jag tror, at det är tilräckligt, at underhålla en Hustru och Barn. Jag är ömt sinnad och mycket böjd til en rättskaffens kärlek. Jag lefwer mätteligt, jag dricker mig intet drucken, och til spel har jag hwarken tid eller lust. Jag är munter och glad, älskar dygd, wett och nyttig Lecture: den rätta Christeliga Religion är jag med mit hela hjerta tilgifwen. Jag är hwarken hämdgirig eller girug, ej eller en slösare, och med et ord kan man hos mig uträtta alt. Detta är min goda sida. Men jag bör ock öppenhjertigt wisa min swaga och släta sida: Jag är hetsig, och ofta wid småsaker och förtretligheter far hastigt ut i hårdt tal, i synnerhet när jag blir störd, eller har wigtiga förrättningar i hufwudet; men jag blir åter straxt god. Jag är intet fallen för at blifwa rik, ty jag är godhjertad. Jag tål intet motsägande, och motsäger gärna sjelf. Det för-

fördömda begäret at wilja hafwa rätt hänger wid mig från en elak upfostran. När jag hos någon finner bedrägeri, falskhet och et argt sinne, så blifwer den mig odrägelig, och min afsky för en sådan Person går nog långt. Jag håller ej så aldeles noga öfwerräkning med mina inkomster och utgifter; dock kan detta af en förnuftig Hustru lätt hjelpas, emedan jag wil öfwerlåta henne alt.

På det jag ingen ting må dölja, så wil jag ock hitföra sådant förhållande, som jag likwäl tror wara rättmätigt: Mina böcker, papper och saker böra blifwa orubbade. Jag kan intet tåla, at min hustru upbryter mina bref, eller frågar hwad däruti står. Jag måste fullkomligen wara Herre i mit hus. Jag bör kunna gå ut når jag wil, och bjuda Gäster til mig som jag wil. Ingen ting bör ske hemligt för mig. Egensinnighet kan jag aldeles intet lida, ännu mindre det fördömda knot och murrande.

Min tilkommande Hustru behöfwer ock intet wara så synnerligen skön, men hon bör ej eller wara ful. Hon måste dock dageligen hålla sig snygg och renlig; snuskig och osnygg gör hon mig wämjelse. Hwad som tilhör tjenstefolk och hushållet måste hon allena åtaga sig, därmed har jag ej tid at befatta mig. Hon bör äga et godt förstånd, och gärna läsa en wäl skrifwen

Bok.

Bok. Hon bör icke wara för blyg och intet fräck. Hon måste wara saktmodig, och kunna älska ömt och hjerteligen. Hon måtte med godt maner afhålla mig från onyttiga utgifter, altså sjelf wara en god wärdinna. Hon bör wara en god Kokerska: Jag åstundar icke spisa kostbart och läckert, utan godt och tarfligt: jag är tilfreds med husmans-kost; men den måste wara tilredd ganska renlig och smakelig. Jag åstundar ingen Putsdocka och Mode-narr i werldslig likställighet, ej eller någon Theaterhoppa. Min Hustru bör rätta sig efter mig, kunna skicka sig i mina små fel, och hålla mig något til goda. Om hon äger Penningar och är rik, så är det godt för henne; om hon har inga, och har de andra egenskaperna, så skall hon dock wara för mig lika angenäm. Hon bör intet wara förwetten och intet pratsjuk eller sqwalleraktig. Det är mig olideligt, när hon bekymrar sig om granskapet, utfrågar af tjenstefolket, och gärna hörer och utbreder nya tidningar. Hon bör wara munter, lifaktig, förnöjd och sparsam. Hon måste de långa winter-aftnarne kunna tala med mig något artigt. Jag sätter det förut at hon måste wara eller wilja blifwa en god Christen. Hon bör wara tystlåten, och hafwa et medlidande och hjelpsamt hjerta. Hon bör omgås wänligt med tjenstefolket, men icke göra sig gemen

med dem. Hon måste intet göra sig sjuk, för at oroa Mannen. Hon måste intet sträfwa efter herrawäldet, och intet wara för lat at bekymra sig om barnen.

Detta åstundar jag af min tilkommande Hustru, och hon kan förlita sig på, at jag däremot åfwen skal öfwerse med hennes fel och wisa henne all möjelig högaktning. Jag utsträcker ingalunda Mannens Herrawälde eller Husbonde-rätt til slafweri för Hustrun. Hon skal i hushållswäsendet fullkomligen allena befalla: hon skal befalla öfwer alt, allenast icke öfwer mig, och intet wara emot det som jag har befalt. Jag fordrar ej at hon skal göra mig räkning för sina utgifter; jag wil hafwa en Hustru, åt hwilken jag kan anförtro alla penningarna. Hon har ej nödigt at begära matsedel af mig, den omsorgen öfwerlåter jag henne aldeles; allenast hon är ordentlig i alla stycken. Jag wil aldrig göra henne orätt, eller förneka hwad billigt är. Emedan hon har förstånd, så wet hon sjelf hwad som är billigt.

Men huru skal jag finna denna Person? Jag anhåller hos Er, Min Herre, om detta Brefs kungörelse och införlifwande i Edra Dagblad. Jag ombeder alla Fäder och Mödrar, alla Mostrar, Fastrar och Slägtingar, och alla förnuftiga Personer af bägge Könen, at de wille antaga sig en bekymrad Friare, och göra twån-

ne

ne människor lyckliga. Skulle någon Jungfru eller ung Enka tiltro sig, at lefwa lycklig med mig, och wara wiß på, at hon hos sig äger, hwad jag af min Hustru åstundar: så blefwe jag henne dubbelt förbindelig, når hon täckes gifwa mig underrättelse om sin goda Affection. Sättet, at yppa sådan god tanka för mig, torde bäst träffas genom Bref til Friaren. Jag får då antingen läsa det tryckt i deßa Blader, eller ock erhålla det af Förläggaren, når de orden stå därpå: til Egen Upbrytning. Herr Förläggaren warder ombeden, at tilställa Författaren et sådant Bref orubbadt, genom samma hand som han detta Bref från mig undfått och trycka låtit. Också beder jag Fruntimren hädanefter lämna alfwarsamma Friare mera loflig tilgång, at genom et dygdigt omgänge lära känna hwarandra. En otidig räddhoga och på däraktig fördom förwänd blygsel, beröfwar mången wacker Flicka den bästa Man, och spelar henne i händerna på en Narr, som til intet annat är duglig, än at fortplanta sit slägte, och göra sin Maka galen.

Jag känner styrkan af bruk och wana, och huru långt den kan gå at herrska öfwer sinnen och kufwa sederna, äfwen i saker som icke äga minsta grund och förnuft: icke deß mindre märker jag hos mig, at jag wälhäruti är för gammalmodig at följa

den nya seden. "Förr i werlden war "det granlaga at gifta sig: det war en in"rättning som warade länge, en alfwarsam "sak, som förtjente wäl at man tänkte där"på: En war då hela sin lifstid Man åt "sin Hustru, hon måtte wara god eller ond: "samma bord, samma wåningsrum, sam"ma säng: man kunde icke göra sig af med "slikt för en pension: med barn och en full"satt hushållning hade det icke sken af, el"ler kunde man icke smaka ljufligheten af "at wara ogift".

Jag är

Min Herres

St. den 2 Sept. 1790.

tilgifnaste.

Friare.

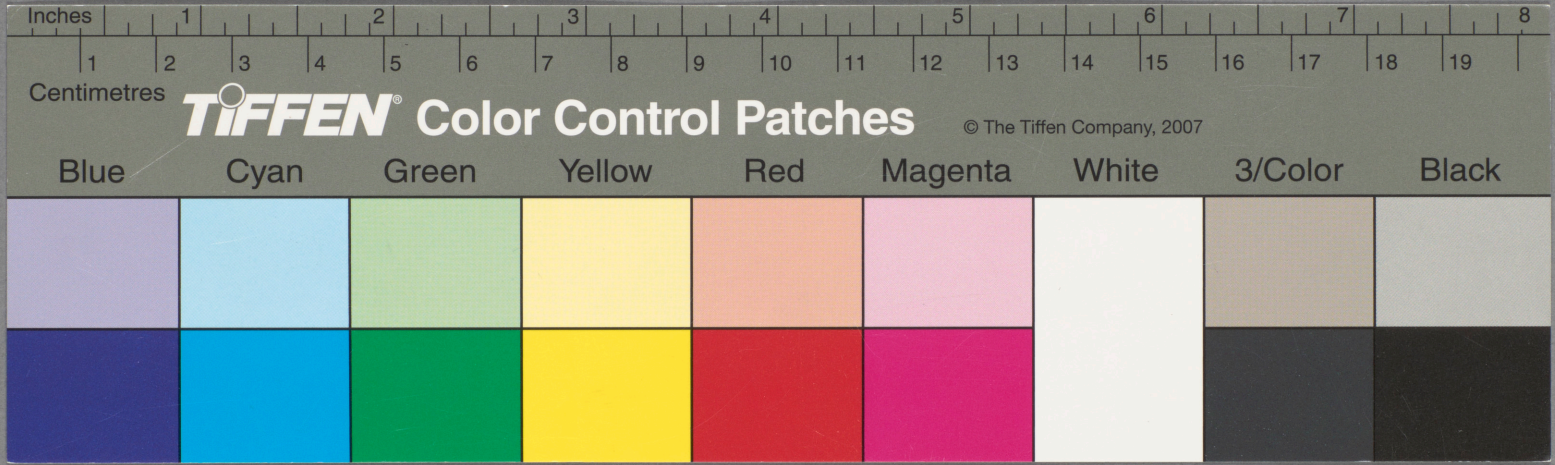
Inches
1
2
3
4
5
6
7
8
Centimetres
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
TIFFEN® Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black